

VÝROČNÁ SPRÁVA

annual report

2021

Obsah

ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA INŠTITÚTU SGI.....	3
ĽUDIA V SGI	5
Interní pracovníci.....	5
Externí spolupracovníci.....	6
PARTNERI A SLUŽBY	8
PROJEKTY.....	9
PUBLIKÁCIE.....	21
KONFERENCIE, SEMINÁRE A WORKSHOPY.....	21
MEDIÁLNE VÝSTUPY.....	22
FINANČNÁ SPRÁVA	24

ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA INŠTITÚTU SGI

Právna forma: občianske združenie, registrované MV SR dňa 17. 10. 2001 pod číslom VVS/1 - 900/90-19104.

Inštitút SGI je nezisková, mimovládna organizácia (ďalej aj ako „MNO“), ktorá sa neviaže na žiadnu ideológiu ani politickú stranu. **Cieľom Inštitútu SGI je demokratická, otvorená a kvalitne spravovaná spoločnosť založená na spolupráci a sebareflexii, umožňujúca slobodné napĺňanie potenciálu každého človeka.** Inštitút SGI vznikol v októbri 2001 s podporou INEKO - Stredoeurópskeho inštitútu pre ekonomické a sociálne reformy, aby na seba sústredil a rozšíril dovedajšie aktivity zamerané na reformy správy vecí verejných. Analýzy a návrhy chce Inštitút SGI predkladať nielen odborníkom a pracovníkom štátnej správy a samospráv, ale prostredníctvom médií aj verejnosti.

Aktivity Inštitútu SGI:

- vypracovanie analýz existujúcich a pripravovaných verejných politík,
- výskum v rôznych oblastiach verejnej politiky,
- predkladanie odborných riešení založených na výskumných dôkazoch,
- ponúkanie riešení cez kvalitné vedecké výstupy (články, odborné publikácie, policy papers),
- poskytovanie konzultácií a iných vzdelávacích aktivít pre verejnú správu a iné subjekty,
- zvyšovanie povedomia o odborných a evidence-based riešeniach (semináre, konferencie, workshopy),
- komunikácia smerom k zainteresovaným stranám za účelom presadenia odborných riešení založených na výskumných dôkazoch,
- podnecovanie verejného sektora k aktívnej komunikácii s občanmi,
- podnecovanie občanov k vyššej aktivite a k snahe získavať čo najviac informácií,
- informovanie laickej verejnosti cez mediálne výstupy,
- sieťovanie s inými MNO a kľúčovými zainteresovanými stranami.

Znenie stanov, zoznam členov valného zhromaždenia a zoznam členov správnej rady sú prístupné na webových stránkach <http://www.governance.sk/stanovy/>, <https://www.governance.sk/valne-zhromazdenie/> a <http://www.governance.sk/spravna-rada/>.

ĽUDIA V SGI

Interní pracovníci

Veronika Prachárová
riaditeľka, výskumníčka

Edita Rigová
výskumníčka

Lucia Kováčová
výskumníčka

Lucia Mýtna Kureková
výskumníčka

Anna Dráľová
odborná konzultantka

Pavol Lacko
projektový manažér

**Veronika
Hincová Frankovská**
PR manažérka

Martin Neupauer
finančný manažér

Andrea Addová
office manažérka

Externí spolupracovníci

Ivan Gaža, Katarína Staroňová, Martina Kubánová, Lucia Žatkuliaková, Dominik Jursa, Zuzana Polačková, Barbora Messová, Michal Džadoň, Martin Hains, Danka Kubínyová, Monika Miřová, Michal Sivák, Ľudmiľa Stašáková

PARTNERI A SLUŽBY

Active Citizens Fund – Slovakia
British Embassy in Bratislava
Curaprox
Denník N
ETP Slovensko – Centrum pre udržateľný rozvoj
Fakulta sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského
Férová nadácia O₂
Fond pre transparentné Slovensko Nadácie Pontis
Fusakle
Holandská ambasáda v Bratislave
IT2Core
Klub Úradníkov dobrej vôle
Kompot
LEAF
Liga za ľudské práva
Lunadio
Nadácia Eset
Nadácia hlavného mesta SR Bratislava
Nadačný fond Telekom
o.z. eduRoma – Roma education Project
O₂
Prezidentka Slovenskej republiky Zuzana Čaputová
Space Up
Stredoeurópsky inštitút pre výskum práce
University of South-Eastern Norway
Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity
Úrad vlády Slovenskej republiky
Verejná ochrankyňa práv
Websupport
www.dobrakrajina.sk
Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku

PROJEKTY

DEMAGOG.SK 2.0: NOVÉ VÝZVY PRE FACTCHECKING

Donor: Férová nadácia O₂

Interní spolupracovníci: Veronika Prachárová, Veronika Hincová Frankovská, Pavol Lacko

Externí partneri: Ivan Gaža, IT2Core

Obdobie realizácie projektu: august 2021 – december 2021

Cieľom projektu je naštartovať prerod factcheckingového portálu Demagog.sk tak, aby vedel efektívnejšie pomáhať v boji proti dezinformáciám vo verejnom priestore. Bude pozostávať z dvoch hlavných krokov, a to úpravy webovej stránky Demagog.sk s pilotným testovaním a aktívnej práce so študentmi – aktualizácia a pretransformovanie e-verzie brožúrky.

Politika je neoddeliteľnou súčasťou verejnej diskusie a má významný vplyv na jej kvalitu. V roku 2010 sme založili projekt Demagog.sk, aby sme konfrontovali politikov a ich vyhlásenia s faktami a kultivovali verejnú diskusiu. Za desať rokov sa však významne zmenili komunikačné kanály, ktoré politici na oslovanie voličov využívajú. Dezinformácie, hoaxy a mýty sa navyše posúvajú z okrajov čím ďalej tým viac do stredu celospoločenskej diskusie, politici ich legitimizujú a spoločnosť sa polarizuje. Demagog.sk na tieto výzvy a zmeny čiastočne reagoval, v roku 2021 sme však chceli upraviť metodológiu tak, aby sme vedeli flexibilne overovať výroky vo verejnom priestore, najmä na sociálnych sieťach. Kľúčovou súčasťou je webstránka www.demagog.sk a redakčný systém, ktorý zjednodušuje prácu mladým dobrovoľníkom podieľajúcim sa na overovaní, ako aj senior analytikom, ktorí supervízujú ich prácu, dávajú im spätnú väzbu a publikujú overené výroky a analýzy.

Úprava webstránky spočívala v zefektívnení vyhľadávania v databáze výrokov, ktorých už bolo viac ako 15 000, prispôbení novým zdrojom overovaných výrokov, ktoré už nebudú

vychádzať výhradne z televíznych relácií a prispôbení zmenám v metodológii. Všetky úpravy sme pilotne otestovali počas trvania dvoch mesiacov a na základe našich zistení sme navrhli ďalšie kroky do budúcnosti.

Dôležitou súčasťou projektu je aktívna práca s mládežou. Aktualizovali sme brožúru Argumentačné triky chyby a pretransformovali do interaktívnej podoby s kvízom, ktorý si budú môcť vyskúšať mladí ľudia priamo na webe Demagog.sk. Novú publikáciu sme zároveň distribuovali na školy.

ČO ROBIA VOĽBY SO ŠÉFMI POLÍCIE V REGIÓNOCH?

Donor: Fond pre transparentné Slovensko pri Nadácii Pontis

Partner: Liga za ľudské práva

Interní spolupracovníci: Veronika Prachárová, Veronika Hincová Frankovská, Pavol Lacko

Externí spolupracovníci: Barbora Messová, Ivan Gaža

Obdobie realizácie projektu: jún 2021 – máj 2022

Cieľom projektu je zanalyzovať obsadzovanie pozícií riaditeľov okresných a krajských riaditeľstiev policajného zboru v kontexte výmen vlád. Výskum z minulosti ukazuje, že zmena politickej garnitúry bežne vedie aj k výmene viac ako polovice regionálnych šéfov polície. Naznačuje to politické tlaky či problémy s kontinuitou vedenia a so zavádzaním systémových zmien. Projekt okrem podrobnej analýzy personálnych výmen (za roky 2002-2020) počíta aj s analýzou vplyvu výmen na výkonnosť jednotlivých odborov. Zistenia budú komunikované smerom k širokej verejnosti i spísané do publikácie a odprezentované na konferenciách pre odbornú verejnosť. Projekt rozšíri portfólio tém Ligy za ľudské práva-Košice.

Projekt pozostáva z nasledujúcich aktivít:

1) KVANTITATÍVNA ANALÝZA personálnych výmen na pozíciách riaditeľov a zástupcov riaditeľov okresných a krajských riaditeľstiev za roky 2002 až 2020 (obsiahne to 5 vlád),

2) KVALITATÍVNA ANALÝZA konkrétnych okresov a krajov, pričom sa zameriame najmä na extrémny – prípady, kedy sú riaditelia najdlhšie vo svojich pozíciách a keď sú najkratšie, vrátane, napríklad, krajského riaditeľstva v Košiciach,

3) PRÍPRAVA A PREZENTÁCIA PUBLIKÁCIE pred odbornou verejnosťou.

Detailná analýza existujúceho stavu je dôležitá nielen v kontexte zvyšovania transparentnosti personálneho obsadzovania na úrovni policajného zboru a tým aj znižovania priestoru na rodinkárstvo a korupciu, ale aj v kontexte aktuálnej prípravy reformy policajného zboru, ktorá by sa v druhej fáze mala zameriavať práve na činnosť krajských a okresných riaditeľstiev policajného zboru.

Projekt dopomáha k lepšej informovanosti o personálnom obsadzovaní vedenia okresných a krajských riaditeľstiev policajného zboru. Odporúčania a advokačná činnosť riešiteľov sa bude pokúšať o skvalitnenie a stransparentnenie procesov výberu. V prípade, že budú jasne stanovené postupy, kedy a ako môže dochádzať k zmene vedenia, budú nielen riaditelia a zástupcovia riaditeľov útvarov policajného zboru vedieť, že sa môžu pokúšať o systematickejšiu a dlhodobejšiu prácu, ale aj ich podriadení sa nebudú musieť obávať, že ich negatívne zasiahne volebný cyklus.

Projekt prispieva najmä k 1) zvyšovaniu transparentnosti činnosti a fungovania verejnej správy, 2) presadzovaniu systémového riešenia zameraného na zmenšovanie priestoru na korupciu pri personálnom obsadzovaní vedenia riaditeľstiev a k 3) vytvoreniu spoločnej iniciatívy v oblasti záujmu projektu v regióne.

ÚRADNÍCKY ČIN ROKA – DRUHÝ ROČNÍK

Spoluorganizátor: Klub úradníkov dobrej vôle

Partneri podujatia: Úrad vlády Slovenskej republiky, Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku, Verejná ochrankyňa práv, O₂, Websupport, Kompot, Denník N

Interní spolupracovníci: Veronika Prachárová, Veronika Hincová Frankovská, Pavol Lacko, Andrea Addová

Externí spolupracovníci: Dominik Jursa, Michal Džadoň, Ivan Gaža

Obdobie realizácie projektu: marec 2020 – január 2021

Cieľom druhého ročníku ocenenia Úradnícky čin roka bolo zviditeľnenie iniciatívnosti, šikovnosti a moderných prístupov našich úradníkov v čase pandémie. Chceli sme oceniť tímy a kolektívy, ktoré významným spôsobom prispeli k zvýšeniu kvality verejných služieb, zlepšovaniu života ľudí na Slovensku a napĺňaniu verejného záujmu.

Ocenenie Úradnícky čin roka 2020 získal Roman Orzságh z komunitného centra Romano Jilo Zvolen. Ako odborný garant komunitného centra, ktorého zriaďovateľom je mesto Zvolen, počas prvej vlny korony pôsobil ako „spojka“ medzi zatvorenými školami a žiakmi z vylúčených komunít, ktorí sa museli učiť dištančne.

Špeciálne uznanie poroty Úradníckeho činu roka získali úradníčky obce Vinosady, ktoré po vypuknutí pandémie využili zrevitalizované nádvorie za obecným úradom a spravili kanceláriu vonku, aby naďalej ľuďom umožnili vybavovať dôležité záležitosti.

Odovzdávanie ocenenia prebehlo 31. januára 2021 online s ohľadom na aktuálne platné pandemické opatrenia.

ÚRADNÍCKY ČIN ROKA – TRETÍ ROČNÍK

Spoluorganizátor: Klub úradníkov dobrej vôle

Partneri podujatia: Prezidentka SR Zuzana Čaputová, Úrad vlády Slovenskej republiky, Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku, O₂, Websupport, Kompot, Denník N, Holandská ambasáda v Bratislave

Interní spolupracovníci: Veronika Prachárová, Veronika Hincová Frankovská, Pavol Lacko

Externí spolupracovníci: Dominik Jursa, Michal Džadoň, Ivan Gaža

Obdobie realizácie projektu: august 2021 – máj 2022

Cieľom tretieho ročníku ocenenia Úradnícky čin roka bolo zviditeľnenie iniciatívnosti, šikovnosti a moderných prístupov našich úradníkov. Chceli sme oceniť tímy a kolektívy, ktoré významným spôsobom prispeli k zvýšeniu kvality verejných služieb, zlepšovaniu života ľudí na Slovensku a

napĺňaniu verejného záujmu. Počas roka 2021 sme spustili prihlasovanie úradníckych činov pre verejnosť, ktoré sa konalo od 15. októbra do 15. decembra 2021.

CHCEM PRACOVAŤ, KTO MI POMÔŽE? POSILNENIE SPOLUPRÁCE MEDZI TVORCAMI POLITÍK A NEZISKOVÝM SEKTOROM PRI INTEGRÁCII ZDRAVOTNE ZNEVÝHODNENÝCH ĽUDÍ NA TRHU PRÁCE

Donor: Active Citizens Fund - Slovakia

Partneri: Stredoeurópsky inštitút pre výskum práce, University of South-Eastern Norway

Interní spolupracovníci: Lucia Kováčová, Lucia Mýtina Kureková

Externí spolupracovníci: Zuzana Polačková

Obdobie realizácie projektu: júl 2019 – február 2021

Cieľom projektu je posilniť spoluprácu medzi tvorcami politik a MVO pri integrácii osôb so zdravotným znevýhodnením na trh práce (OZZ) a umožniť im plnohodnotný návrat do pracovného procesu. Osoby so zdravotným znevýhodnením stále čelia bariéram pri hľadaní si stabilného zamestnávania s dôstojnými pracovnými podmienkami. Predošlý výskum partnerských organizácií projekt odkryl viaceré línie problém, pričom kľúčovou bariérou integrácie je fakt, že pracovné záujmy OZZ sú len slabo zastupované a aktívne chránené. Okrem toho prístup ku kvalitným službám je problematický z dôvodu takmer žiadnej systematickej spolupráce medzi relevantnými aktérmi z radov štátnej správy odborových organizácií, zamestnávateľských zväzov, a mimovládneho sektoru.

VEREJNÁ SPRÁVA AKTÍVNE PODPORUJÚCA DRUHOŠANCOVÉ VZDELÁVANIE

Donor: Európsky sociálny fond v rámci MV SR Operačného programu Efektívna verejná správa

Partneri: ETP Slovensko – Centrum pre udržateľný rozvoj

Interní spolupracovníci: Edita Rigová, Anna Dráľová, Lucia Kováčová

Externí spolupracovníci: Martina Kubánová, Martin Hains, Danka Kubínyová, Monika Miľová, Michal Sivák, Ľudmila Stašáková

Obdobie realizácie projektu: apríl 2018 – august 2021

Cieľom projektu je adresovať problém neúčinne fungujúcich zložiek verejnej správy vo vzťahu k dodatočnému získaniu vzdelania prostredníctvom programov druhošancového vzdelávania (DŠV). Projekt sa teda venuje problému nedostatočných možností dokončiť si vzdelanie pre tých, ktorí predčasne opustili vzdelávací systém. To sa týka najmä sociálne vylúčenej časti rómskeho obyvateľstva na Slovensku, ktorá tak z dôvodu všeobecne nízkej vzdelanostnej úrovne čelí vylúčeniu z trhu práce a tak i nízkej životnej úrovni. Hlavným cieľom projektu je za aktívnej účasti relevantných aktérov verejnej správy (napr. VÚC, základné a stredné školy, terénni sociálni pracovníci a pod.) a cieľovej skupiny (Rómov a Rómok, ale aj ďalších znevýhodnených skupín) vytvoriť model, ktorý by nezamestnaným a nízko vzdelaným Rómom a Rómkam vo vekovom rozmedzí 16-35 rokov umožnil získať, prípadne dokončiť si nižšie stredné a/alebo úplné stredné vzdelanie a zvýšil tak ich šance na aktívne zapojenie na pracovnom trhu.

Počas jednotlivých aktivít sa preto uskutočnil zber dát v teréne, a to prostredníctvom individuálnych a skupinových rozhovorov, ako i dotazníkov. Samotným účastníkom druhošancového vzdelávania bola poskytovaná podpora formou mentoringu a tútoringu a voľnočasových aktivít. Prebiehala aj komunikácia so zapojenými školami a boli uskutočnené dve stretnutia s aktérmi v oblasti druhošancového vzdelávania pri okrúhlych stoloch, ktoré slúžili na zber dát, ale i osvetu o danej téme. Záverom projektu bola konferencia pre odbornú verejnosť, ktorá vzhľadom na pandemickú situáciu prebehla online, a publikácia o druhošansovom vzdelávaní.

MONITORUJEME NAŠE MESTO

Donor: Nadácia mesta Bratislavy

Partneri: Fusakle, Kompot, Curaprox

Interní spolupracovníci: Barbora Peregrim, Veronika Prachárová, Veronika Hincová Frankovská

Obdobie realizácie projektu: august 2021 – november 2021

Cieľom projektu je zapojiť komunity do overovania podnetov cez Odkaz pre starostu v Bratislave. Vylepšíme aplikáciu tak, aby verejnosť mohla zjednodušene overovať stav podnetov. Rovnako spropagujeme a uskutočníme dve podujatia, na ktorých budú súťažiť o čo najvyšší počet overení a víťazné tímy odmeníme.

S novou pandémiou koronavírusu sme sa museli nanovo naučiť „chodiť“ vo verejných priestranstvách, a to s dvojmetrovými rozstupmi a respirátormi. Mnohí z nás si počas lockdownu viac užívame náš pobyt vonku, pričom si aj viac všímame kvalitu verejného priestranstva. Projekt reaguje na aktuálnu pandemickú situáciu a umožňuje jednotlivcom prispievať k skrášľovaniu nášho okolia aj v časoch obmedzení. Chceme zapojiť komunity v rámci všetkých mestských častí Bratislavy do overovania stavu podnetov prostredníctvom portálu Odkaz pre starostu (OpS).

Prvou aktivitou projektu je preto vylepšenie funkcionality overovania stavu podnetov, keďže v Bratislave sú tisícky „zabudnutých“ podnetov, ktoré sú často vyriešené alebo neaktuálne. V súčasnosti môžu užívatelia OpS pristupovať k overovaniu, avšak aplikácia má v tomto smere veľa nedostatkov. Vo vylepšenej aplikácii by si mohli užívatelia zvoliť viac typov statusov a kategórií podnetov, ktoré by sa im na mape zobrazili. Filtráciu by sme rozšírili aj o možnosť zvoliť si rozsah dátumov, kedy bol podnet na portál zadaný. Ďalšou novinkou by bola možnosť pridávať viac ako len jednu fotografiu v rámci diskusie, čo sa dá využívať najmä pri overovaní stavu podnetov. Taktiež by sme rozšírili nastavenia notifikácií a užívatelia by si mohli sami zvoliť či chcú dostávať notifikácie mailom, alebo len v aplikácii a taktiež či chcú byť zvlášť informovaní o komentároch/aktualizáciach, odpovediach samosprávy či zmene statusu.

Druhou aktivitou projektu je propagácia a uskutočnenie dvoch jednodňových podujatí s názvom „Monitorujeme naše mesto“. Podujatia „Monitorujeme naše mesto“ budú spočívať v tímovom monitoringu vo verejných priestranstvách prostredníctvom overovania podnetov zadaných cez portál OpS. Podnety sa budú overovať cez vylepšenú aplikáciu priamo cez mapu, kde sú podnety zobrazené podľa ich lokality a bude ich možné filtrovať podľa kategórie, aktuálneho statusu a dátumového rozsahu. Podnety budú overované prostredníctvom vloženia fotografie/fotografií aktuálneho stavu podnetu do diskusie.

V rámci podujatia “Monitorujeme naše mesto” budú vytvorené monitorovacie tímy (1-5 súťažiacich v tíme), ktorých zloženie môže byť rôzne – komunita, priatelia, rodiny, páry, ale aj jednotlivci, vďaka čomu je projekt flexibilný aj vzhľadom na aktuálnu pandemickú situáciu, ktorú je ťažké predvídať. Jednotlivé tímy budú mať v aplikácii vytvorené súťažiacie účty, vďaka čomu bude možné zistiť, koľko podnetov sa každému tímu podarilo overiť. Následne bude po každom z dvoch podujatí vybraný jeden víťazný tím, ktorý bude ocenený.

OpS je občanmi najviac využívaný v samosprávach, ktoré s ním aktívne pracujú. Napriek tomu, že je mesto Bratislava na najvyššej priečke v počte podnetov a taktiež aj užívateľov, stále je mnoho ľudí, ktorí o možnostiach, ktoré portál poskytuje nevedia. Tento projekt bude preto slúžiť aj na celkovú propagáciu portálu.

Vďaka projektu sa dosiahne efektívnejšia participácia verejnosti na overovaní stavu podnetov cez Odkaz pre starostu. Umožní sa tak aktualizovanie informácií o všetkých podnetoch od roku 2010 v Bratislave. Napriek pandémie verejnosť dostane priestor, aby aktívne participovala na zlepšovaní svojho okolia. Rovnako sa projektom podporí spolupráca a budovanie dobrých susedských vzťahov vďaka spoločnému záujmu, ktorým je práve dôležitosť verejných priestranstiev v našich každodenných životoch.

Veríme, že projekt bude mať dosah nielen na užívateľov portálu, ale taktiež sa dostane do povedomia širokej verejnosti. Možno aj vďaka nemu lepšie spoznajú svoje okolie a komunitu, v ktorej žijú.

Na realizáciu projektu bola poskytnutá dotácia z rozpočtu hlavného mesta SR Bratislavy prostredníctvom Nadácie mesta Bratislavy.

S DEMAGÓGOM PROTI DEMAGÓGII MEDZI MLÁDEŽOU

Donor: Active Citizens Fund - Slovakia

Interní spolupracovníci: Pavol Lacko, Veronika Prachárová, Veronika Hincová Frankovská

Obdobie realizácie projektu: február 2021 – november 2021

Cieľom projektu je práca s mládežou – 1) posilňovanie občianskej angažovanosti cez 12-týždennú stáž v Demagóg.SK s odborným vedením, počas ktorej by overovali tvrdenia politikov a 2) absolvovanie série workshopov (základy pol. systému; kritické myslenie; vyhľadávanie a overovanie informácií; písanie odborných textov so správnym zdrojovaním). Na základe skúseností, postrehov stážistov a PISA požiadaviek vytvoríme model vyučovacej hodiny zameranej na kritické myslenie pre Štátny pedagogický ústav. Celkový opis realizácie projektu: opis východiskovej situácie, opis potrieb cieľových skupín, opis a zdôvodnenie zvolenej stratégie projektu: Moderné technológie a informačná revolúcia nielenže zefektívnili prístup k poznatkom, ale podporili aj šírenie dezinformácií (stanford.io/2sGRb6b, bit.ly/3a4UOEQ). Svetové ekonomické fórum označilo dezinformácie ako jeden z **najnaliehavejších** problémov na svete. Viaceré štúdie (bit.ly/38cee98, bit.ly/2DMnZNu) dokazujú, že práve nepravdivé informácie sa dostávajú k čím ďalej tým väčšiemu počtu ľudí a ovplyvňujú aj výsledky volieb. Dobre fungujúca demokracia si pritom vyžaduje, aby boli voliči správne **informovaní**.

Celkovo sa zvyšuje dopyt po faktickej kontrole obsahu, ktorú v realite odráža výrazný nárast factcheckerských iniciatív zameraných na výroky v politických debatách. Demagog.SK je prvou a stále jedinou platformou na overovanie faktov so spoľahlivou metodológiou v SR, ktorá permanentne zverejňuje výstupy – viac ako 15000 overených výrokov vyše 300 politikov za 10 rokov projektu. Na našu prácu odkazujú médiá, ale aj samotní politici, ktorí dokonca **korigujú** svoje tvrdenia. Proti dezinformáciám a nepravdám v politike sme v roku 2020 vytvorili výzvu “Klamať sa nemá” s 377 signatármi a veľkým záujmom médií. Chceme spraviť krok ďalej a okrem sprístupnenia hodnotení výrokov a výziev politikom systematicky učiť mládež ako pracovať s informáciami.

Prieskumy (bit.ly/2LpoUYz, bit.ly/36aqHbV) totiž opakovane poukazujú na to, že práve mládež má sklon k voľbe extrémistických strán stavajúcich svoju rétoriku na dezinformáciách. Uvedomujú si to aj medzinárodné organizácie ako OECD, ktoré v roku 2018 rozšírilo testovanie PISA o meranie úrovne tzv. **globálnej schopnosti**. Žiaci musia napríklad vedieť **vyhodnotiť informácie**, formulovať argumenty a vysvetliť komplexnú situáciu či problém (výber zdroja, posúdiť jeho dôveryhodnosť atď.). Obdobne, Ministerstvo školstva v Správe o mládeži 2018 radí

výchovu k občianstvu a kritickému mysleniu medzi **hlavné výzvy**. Potrebu výchovy ku kritickému mysleniu a poctivému narábaniu s informáciami a zdrojmi ukazujú aj opakujúce sa kauzy pri získavaní akademických titulov.

Okrem škôl majú v napĺňaní tejto úlohy dôležitú rolu aj factcheckerské platformy, ktoré sa snažia o skvalitnenie verejnej diskusie založenej **na faktoch**. Pomocou moderných technológií mládeži zrozumiteľne vysvetľujú, či a prečo je výrok pravdivý. Navyše im vedia so svojim know-how pomôcť kriticky myslieť a podporiť ich **mediálnu gramotnosť**. Demagog.SK má dlhoročné skúsenosti s prednáškami v školách, ako aj so zapájaním mládeže do factcheckingu. Je však nutné túto prácu inštitucionálne zachytiť v organizačných procesoch. Cieľom tohto projektu je preto zintenzívniť a systematizovať prácu s mladými, a to: 1) posilňovaním ich občianskej angažovanosti cez dvakrát 12-týždennú stáž s odborným vedením, počas ktorej by overovali tvrdenia politikov a 2) absolvovaním série workshopov so zameraním na a) základy politického systému, b) kritické myslenie, c) vyhľadávanie a overovanie informácií – práca s infozákonom a d) písanie odborných textov so správnym zdrojovaním. Mládeži sa tak nielenže poskytne občianske vzdelávanie, ale aj sa podporí ich občianska angažovanosť v spoločensky užitočnej aktivite s reálnym dopadom a účasť na verejnom dianí. Pri hľadaní stážistov budeme spolupracovať s mládežníckymi organizáciami po celej SR (napr. Rada mládeže, SDA, Mládež ulice), pričom im ponúkne možnosť účasti na workshopoch. 3) Na základe skúseností, postrehov stážistov a PISA požiadaviek vytvoríme model vyučovacej hodiny (metodický list) zameranej na kritické myslenie, ktorý predstavíme Štátnemu pedagogickému ústavu. Na rozdiel od existujúcich podkladov (bit.ly/3fzmS4f, <https://bit.ly/3gAokEO>) by bol náš model viac pútavý (súčasťou materiálu aj video a kvíz), menej abstraktný a bližší životným situáciám.

DEMAGOG.SK: HANDS-ON TRAINING AND WORKSHOPS IN FACTCHECKING

Donor: British Embassy in Bratislava

Interní spolupracovníci: Pavol Lacko, Veronika Prachárová, Veronika Hincová Frankovská

Obdobie realizácie projektu: november 2021 – marec 2022

Demagog.SK factcheckuje politikov na Slovensku viac ako 10 rokov. Počas tohto obdobia sa napriek našej najlepšej snahe stali hoaxy a dezinformácie kľúčovou výzvou našej spoločnosti.

Veríme, že kontrola výrokov politikov a ich konfrontovanie s faktami a objektívnymi dôkazmi je pre demokraciu zásadná.

Ponúkame preto mladým ľuďom možnosť zúčastniť sa našej stáže. 12 stážistov bude zaškolených do factchecku a absolvuje 12-týždenný praktický tréning vo vyhľadávaní informácií o reálnych výrokoch politikov v diskusných reláciách, rozhovoroch či na sociálnych médiách. Dostanú rady, spätnú väzbu od našich junior aj senior analytikov, absolvujú tri workshopy o kritickom myslení, písaní a o práci s otvorenými zdrojmi. Výsledný factcheck zverejňujeme na stránke www.demagog.sk a na sociálnych sieťach, vďaka čomu účastníci stáževidia, ako ich práca priamo prispieva k boju proti dezinformáciám.

Súčasťou projektu sú aj tri workshopy o základoch kritického myslenia, ktoré ponúkame mládežníckym organizáciám a školám v regiónoch ohrozených extrémizmom.

DEMAGOG.SK

Donori: Nadácia Eset, individuálni donori cez darcovský portál www.dobrakrajina.sk, www.darujme.sk

Projektový manažér: Pavol Lacko

Expert na overovanie výrokov: Kristína Janačková, Kristína Urbanová, Tobiáš Janko, Barbora Porubská, Stanislav Baluch

Obdobie realizácie projektu: 2010 – súčasnosť

Cieľom projektu Demagog.SK je kontrola tvrdení politikov či iných verejne činných osôb a vnášanie faktov do spoločenskej diskusie. Cez overovanie tvrdení v ich vystúpeniach upozorňujeme na faktické prešľapy, ktorých sa dopúšťajú pri argumentácii. V roku 2021 sme zmenili stránku www.demagog.sk a metodológiu projektu tak, aby nám umožnila overovať aj

dôležité tvrdenia, ktoré politici robia na sociálnych sieťach či jednotlivu v médiách, aby sme rozšírili záber projektu, s podporou Férovej nadácie O2.

ODKAZ PRE STAROSTU

Donori: individuálni donori cez darcovský portál www.dobrakrajina.sk, www.darujme.sk,

Projektový manažér: Andrea Addová, Barbora Peregrim

Obdobie realizácie projektu: 2010 – súčasnosť

Portál Odkazprestarostu.sk búra bariéry v komunikácii medzi občanom a jeho samosprávou. Každý rok prostredníctvom portálu pošlú užívatelia tisíce podnetov, ktorými upozorňujú na nedostatky vo verejnom priestore. Nahlasovanie podnetu je veľmi jednoduché. Užívateľ môže svoj problém samospráve poslať prostredníctvom formulára na webovej stránke projektu, alebo pomocou mobilnej aplikácie. Odkazprestarostu.sk podnet zverejní a doručí zodpovednej samospráve. Celá komunikácia samosprávy prebieha verejne. Občania tak majú možnosť nie len samosprávu kontrolovať, ale zároveň získať prehľad o kompetenciách a práci miestnych úradov.

PUBLIKÁCIE

RIGOVÁ, E., DRÁĽOVÁ, A., KOVÁČOVÁ, L., (2021): *Druhošancové vzdelávanie na Slovensku*.

Dostupné na:

<https://www.governance.sk/wpcontent/uploads/2021/08/DruhosancoveVzdelavanie.pdf>

PRACHÁROVÁ, V., LACKO, P., (2021): *Argumentačné triky chyby*. 2. vydanie. Dostupné na:

<https://demagog.sk/wp-content/uploads/2021/12/argumentacne-triky-chyby-ebook-v2.pdf>

KONFERENCIE, SEMINÁRE A WORKSHOPY

- Odovzdávanie ocenenia Úradnícky čin roka 2020, 31. januára 2021, online
- Okrúhly stôl o druhošancovom vzdelávaní, 18. 3. 2021, online
- Konferencia Druhošancové vzdelávanie na Slovensku: prax, bariéry a výzvy pre budúcnosť, 22. 4. 2021, online
- Odovzdávanie ocenenia Zlaté vedro najlepším samosprávam, 27. 9. 2021

MEDIÁLNE VÝSTUPY

DÁTUM	ZDROJ	TYP MÉDIA	NÁZOV
21/01/2021	Denník N	online	OĽaNO stiahlo novelu, ktorou chceli odvolávať okresných úradníkov
22/01/2021	Denník N	online	Chystané zmeny na okresných úradoch by boli skokom späť
01/02/2021	RTVS	TV	Správy RTVS: Aj úradníci majú svojich hrdinov koronakrízy
02/02/2021	sabinov.sk	online	Smerujte svoje podnety samospráve: Odkaz pre starostu
04/02/2021	trend.sk	online	V zamestnávaní zdravotne znevýhodnených je SR na chvoste EÚ
04/02/2021	The Slovak Spectator	online	Confused and frustrated municipalities call on government to treat them as equals
19/02/2021	svidnik.sk	online	Svidník bol pozvaný do diskusie Úradom splnomocnenca vlády SR
17/05/2021	MY Týždenník pre Záhorie	print	Poslanci zvýšili na tri mesiace primátorovi plat
21/06/2021	dennikn.sk	online/blog	Povinná škôlka očami rodičov z nízko príjmových domácností
09/09/2021	Denník N	online	Školský týždeň: Chystajú sa zmeny pre ľudí bez základného vzdelania, údaje o priebehu dištančnej výučby stále nemáme
14/09/2021	eduworl.sk	online	Inštitúcie skúmali, ako na Slovensku funguje druhošancové vzdelávanie
27/09/2021	tvba.sk	online	Bratislava získala v rámci ocenenia Zlaté vedro 2020 od Odkazprestarostu.sk 2. miesto v kategórii Komunikácia
27/09/2021	RTVS	online	Podnety občanov vlni najlepšie vyriešili Nitra, Dubnica nad Váhom a Malacky
27/09/2021	sme.sk	online	Zeleň pokorila výtlky. Obyvateľom na nej viac záleží
27/09/2021	trend.sk	online	Portál odkazprestarostu.sk ocenil najaktívnejších starostov na Slovensku
27/09/2021	dnes24.sk	online	Primátor sa pochválil úspechom: Nitra získala ocenenie Zlaté vedro
27/09/2021	TV Markíza	TV	Odkazy pre samosprávy

27/09/2021	TA3	TV	Ocenili 11 samospráv
28/09/2021	levice.sk	online	Levice opäť získali ocenenie Zlaté vedro
28/09/2021	nitraden.sk	online	Nitra získala ocenenie Zlaté vedro 2020 za riešenie podnetov od občanov na Odkaz pre starostu
01/10/2021	Denník N	online	Košický newsfilter: Maďari definitívne spojili Bratislavu a Košice diaľnicou (Zlaté vedro aj pre Krásnu)
04/10/2021	MY Hornonitrianske noviny	print	KRÁTKE SPRÁVY Z NÁŠHO KRAJA: MESTÁ, OBCE A ULICE??
05/10/2021	sme.sk	online	Dolný Kubín vyhral Zlaté vedro
05/10/2021	Obecné noviny	print	Zlaté vedro za rok 2020 si odniesli Nitra, Dubnica nad Váhom a Malacky
10/10/2021	sme.sk	online	Koalícia kráľovať nechce, ale pripúšťa, že po voľbách sa to môže stať
13/10/2021	RTVS	rozhlas	Rádiožurnál o 12:00 (Odvolanie guvernéra NBS)
14/10/2021	Denník N	online	Naši ľudia OĽaNO: Dnes padol pozemkový fond, ďalší na rane je Protimonopolný úrad
15/10/2021	TASR	online	Nominácie na Úradnícky čin roka možno posielat do polovice decembra
21/10/2021	Prievidzské ECHO	print	Zlaté vedro za rok 2020, bodovala aj Prievidza
18/11/2021	sme.sk	online	Ombudsmanka vyzvala verejnosť na nominovanie na Úradnícky čin roka
25/11/2021	Pravda	print	Tzv. kráľovací zákon smeruje na Ústavný súd
25/11/2021	RTVS	TV	Správy a komentáre (Výmena vedúcich pracovníkov na ministerstvách)

FINANČNÁ SPRÁVA

Donor	Projekt	Náklady	Podiel nákladov
Príspevky 2% z daní z príjmu	2% z daní z príjmu	8,797.53	9.31%
Nadácia ESET	Demagóg.SK	4,740.00	5.02%
Dobrá krajina	Demagóg.SK	300.00	0.32%
Európsky sociálny fond cez Operačný program Efektívna verejná správa	Verejná správa aktívne podporujúca druhošancové vzdelávanie	28,568.18	30.24%
Active Citizens Fund - Slovakia	Chcem pracovať, kto mi pomôže?	69.60	0.07%
Active Citizens Fund - Slovakia	Projekt PPV/ Posilnenie odborných kapacít v predprimárnom vzdelávaní v kontexte inklúzie rómskych detí	1,196.67	1.27%
Active Citizens Fund - Slovakia	S Demagógom proti demagógii medzi mládežou	8,620.66	9.12%
Podnikateľská činnosť		1,129.91	1.20%
Fond pre transparentné Slovensko Nadácie Pontis	Čo robia voľby s policajnými šéfmi v regiónoch	6,350.42	6.72%
Nadácia mesta Bratislavy	Monitorujeme naše mesto	1,995.00	2.11%
Odkaz pre starostu	Odkaz pre starostu	25,819.43	27.33%
StartLab	Úradnícky čin roka	630.00	0.67%
O2	Úradnícky čin roka	3,251.03	3.44%
Zastúpenie Európskej komisie v SR	Úradnícky čin roka	1,000.00	1.06%
Nadačný fond Telekom Pontis	Úradnícky čin roka	502.00	0.53%
Iné		1,510.38	1.60%
	Celkový súčet	94,480.81	100.00%